

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Szabad Lyceum.

— A vasárnapi előadások. —

A tudomány népszerűsítését célul kitűzött zombori „Szabad Lyceum” vasárnap két előadást rendezett. A múlt vasárnapra kitűzött előadást is — mely a polgármester elhunytja miatt elmaradt, — most tartották meg.

Örömmel konstatáljuk, hogy városunk közönsége nagy érdeklődést tanúsított az előadások iránt és azokon nagy számmal jelent meg. Ez általános érdeklődés fényesen tanúsítja egyrészt közönségünknek a Szabad Lyceum kitűzött nemes célja iránti lelkesedését és másrészt spontán elismerése ez, az egyes előadók buzgalma és fáradtságának, a melylyel a kitűzött célt megvalósítani igyekeznek.

Városunk kulturális életében jelentékeny haladást jelentő eszme megvalósítása ez és bizva közönségünknek a szép és nemes cél iránti lelkesedésében, hisszük és reméljük, hogy ez az igazán rég szükségelt „Szabad Lyceum” a jövőben is a legteljesebb mértékben fog részeseülni.

Az „Iparos kör”-ben délelőtt Duchon János dr. zombori gyakorló orvos tartott igen figyelemreméltó érdekes előadást a családi élet legaktuálisabb kérdéséről: a „gyermekvédelem”-ről.

A családi fészkek kicsinyeiről, a szülők boldog örömeiről, a haza jövőre reményeiről tárta a közönség elé azokat, az orvosi tudomány által elismert és igazolt védelmi eszközöket, a melyeknek észszerű és helyes felhasználása és alkalmazása felette szükséges, hogy az a családi életnek oly sok szomorúságot, fájdalmat okozó, a házára felette káros gyermekhalandóságnak gát emeltesse. A modern tudomány magas színvonalán álló, eszmegazdag, szép előadásban mutatta be a gyermekvédelem erkölcsi és anyagi tényezőit. Gyakorlati tapasztalatainak gazdag tárházából merített adatokkal fűszerezte előadását és hallgatóságára feszült figyelemmel leste a hivatását ritka lelkesedéssel betöltő előadó megszívlelésre és követésre méltó intelmeit és tanácsait.

Előadásának vázlatát a következő volt: Az újszülöttkor csecsemő kor, az összehasonlító bonctan, a táplálkozásról általában, a fehérnye, cukor, az emésztés élettana, a fehérnye és szénhidrátok

emésztése, a főtt étel, a tészta és tej emésztése és ez utóbbi ismertetése, az anya és tehén tej összehasonlítása, a tej emésztése a felnőtteknél, az anyatej emésztése a csecsemőnél, halálozási arány, a dajkaság, a női tejjel való táplálkozás dietikája, a tejminnyiség minősége, a jól táplált csecsemő ismertető jelei, az állati tejjel való táplálás, higitás, Soxles apparátus, a mesterséges táplálás és az elválasztás.

A közönség előadása végén lelkes éljenekkel és tapsokkal fejezte ki elismerését és köszönetét az előadónak.

Délután a város háza nagytermében Rác Soma a zombori főgymnasium kiváló, tudós tanára, nagyszámú előkelő közönség előtt, tartotta meg előadását a „nyelv életéről”.

Tárgyának tudományos érdekessége, a sziporkázó szellem, mely minden mondatából kisugárzott, meggyerő, folyékony, előkelő előadási módra és az a szeretet, a melylyel előadása tárgyát körülvette, igazi lelkesedést keltett hallgatóiban. Majdnem másfél óráig tartott előadását áhítatos csendben hallgatták meg és elejétől végig nagy érdeklődéssel kísérték.

Előadása bevezetéssel a nyelvről általában beszélt. Kifejtette a látható nyelv: a jelbeszéd és a hallható nyelv: a hangbeszéd fogalmát és ennek keretében az állati és emberi nyelvről beszélt. Belevonta előadásába a holt nyelvet és a nyelv grammatikai kategóriáit. Részletesen fejtegette az élnyelvet, a beszélést, a beszélő szervezetet, a hangképzést, a hangkapcsolatokat, a nyelvtevékenységgel járó lelki folyamatokat, a hang és mozgás érzetet, az emlékezet képeket és képzeteket, a képzettársulást és ennek arányait. Majd áttért a nyelv fejlődésre és abban az alak, a jelentés, a szerkezet változást, a fogyást és gyarapodást magyarázta. A nyelvképeveredésnél az idegen elemek felvétele és a nyelv összeolvadásáról beszélt. Végül a nyelvelágazásról, a jargonról, a tájbeszédről, nyelvjárásról, irodalmi nyelvről, nyelvrokonságról és az alapnyelv- és ősnyelvről, valamint a nyelv eredetéről mondott el igen érdekes adatokat.

Előadása után a riadó éljenzaj és tapsvihar volt szinte tolmácsolója a közönség elismerésének.

Mindkét előadást lapunk legközelebbi szá-

mában az előadók szíveségéből egész terjedelmükben fogjuk közölni.

Végül, mint a helybeli események krónikásai, a kik ezen tisztünknek pontosan óhajtunk megfelelni, azon kérelmet intézzük a „Szabad Lyceum” rendező bizottságához, hogy a jövőben az egyes előadások idejét, helyét, az előadás tárgyát és az előadó nevét velünk közölni sziveskedjék, hogy azt jó eleve a közönség tudomására hozhassuk.

Felhívás a magyar nemzethez!

Nemcsak a magyar Helikon, de a világ-irodalom sem mutat fel oly magasra kiemelkedő alakot, a minő báró Eötvös József. A kiből a lángész egyesült az aestheticussal, a ki született főnemes volt és Istentől hivatott népbárát, a kinél az idealizmus éltető elemét képezte a gyakorlati reformtörekvésnek.

Mi, a kik fiatal szívvel olvastuk nagy régen Eötvös költői műveit, akkor a gyönyörű ábrándokat bámultuk azokban; most, midőn újra elolvassuk e műveket, megdöbbenünk rajta, hogy ezek az ábrándok megannyi profeciák voltak, a mik csodamódon beteljesültek.

Akkor sirtunk rajta, most triumfálva tapsolunk nekik.

Báró Eötvös József minden regénye korszakot jelző fenomenális alkotás volt: a Karthausi, a Falu jegyzője, a Magyarország 1514-ben. Az eszmék gazdagsága, a szív mély érzelmei elfeledtetik az olvasóval, hogy ezek irányregények; de maga az irány, a kitűzött cél is oly isteni eredetű: a rokonszenv az elnyomott néposztály, a kitaszított vallásfelekezet iránt; hivatkozás az emberiségre a szabadság, az egyenlőség igazai végett.

És mindez eszméknek a győzelmét megérte, sőt kivívni segített az államférfi, a miket mint költő odarajzolt az égre, odavarázsolta a délibábra. A Fata Morgana álompalotái kövé váltak: a költő megérte saját apothéozisát a nemzeti átalakulás korszakában.

Azért fokozott érdekük báró Eötvös József művei most, a midőn azokat, mint kivívott győzelmek történeteit olvassuk: költői szépségeik a mai kor teljes világításában még jobban kitűnnek.

De versenyeznek a költő műveivel politikai

A „BÁCSKA” tárcája.

TRAGÉDIA.

(Versben elbeszélve.)

Egy angol folyóiratot járatok. „Leslie's Weekly” a neve. New Yorkban jelenik meg és egyike a világ legmagasabb irodalmi nivón álló szépirodalmi lapjainak. A leghírnevebb angol és amerikai írók a munkatársai, amit az is bizonyít, hogy az egész világon el van terjedve és hogy méregdrága.

Minden héten kapok egy ily „Leslie's Weekly”-t és möhöz lapozok benne a legutolsó oldalra, aztán nézem, nézem, kutatom az én kedvenc poétám rendszeren ott szerényen meghúzódó versét, de nem találok. Már hat hete nem irt a lap utolsó oldalára, pedig már úgy megszoktam, hogy szinte szíkségét éreztem újabb verse olvasásának.

Szerény kis versek voltak, alig egy pár sor az egész. Igénytelen csekélység! Toldalék talán, gondolná az, aki ránez. A lap legutolsó oldalán, álnév alá burkolódzó fiatal poéta talán, ki örül annak is, hogy a legutolsó oldalon jelennek meg versei — toldaléknak, toldaléknak. Én is eleinte csak azért olvastam el azokat, mert szenvedélyesen szerettem a „Leslie's Weekly”-t olvasni és a hirdetésekön kívül még azt is elolvasom, hogy hol nyomták.

Már egy esztendeje, hogy hétről-hétre ott látni az utolsó oldalán azt a pár versszakos dalokat, alattuk pedig csak ez: „Seeknot”.

Igénytelen álnév. Nem vall ötletességre. Mély lemondás inkább és nem élcelődés.

Vagy hat hete azonban már nem látom az én „Seeknot” verseimet. Csodálkoztam. Mi van vele? Mért nem irt? Kifogyott? Kedves versecskék voltak, tele

egyéni és nem világi fájdalommal. Nem az emberiség, nem a haza mártírja lehetett. A saját baját panaszkolta 3—4 verssorban, tele fájdalommal, a szive hajával, tele mindennel, ami csak embert szerencsétlenné, boldogtalanúvá tehet.

Mikor már három hete nem jött tőle semmi, kíváncsi voltam. Irtam a redakciónak New-Yorkba. Megkérdeztem mi van Seeknot ural, hogy nem írja már az ő fájdalommal teli verseit? A napokban megjött a válasz. Azt üzeni a szerkesztő, hogy azon Seeknot álnév alatt egy fiatal poéta irt, kit mas névén Henry Karniolnak hívtak s ki — mint egy nemrég kapott levelében a szerkesztőt értesítette — szíven lötte magát.

Nagyon meghatott a szerkesztő üzenete és sokáig bámultam magam elé és nem értettem. Értesítette a szerkesztőt, hogy nem küldhet neki több verset, mert agyonlövi magát. Szegény Seeknot! Nagyon sajnáltam, pedig sohse hallottam többet felőle. Ennyi volt az egész.

Előkerestem a „Leslie's Weekly” utolsó negyvenötven példányát és elkezdtem elülről olvasni Seeknot verseit. Minden példányban volt egy. Mikor aztán elolvastam, mindent megértettem. Az a negyvenötven vers egy hosszú tragédiát mesélt. Ha az ember egyenként olvassa e verseket, nem talál bennük valami feltűnőt; de így sorjában egy mese, egy hosszú mese, a poézis himporával behintve, mély tragédia az életből merítve, telve apró részletekkel, képekkel és ideális ecseteléssel. Sorban egymásután ha elolvassuk Seeknot verseit, élvezünk mindvégig, mignem ide jutva megráz bennünket, felocsodunk abból az álomszerű poétikus világából és előtűnik áll a megrázó tragédia, mely azzal végződik, hogy: „Szerkesztő ur nem írhatok többet, mert szíven lövöm magam.”

A szerkesztőség tudomásul vette és kérdézősködéssemre hidegen, gépiesen felelte, hogy amint Karniol ur értesítette őket, nem írhat többet, mert szíven lövi magát.

Aztán elkezdtem elülről olvasni Karniol Henry verseit, keresve az összefüggést köztük. Meg lehetett találni könnyen. Öntudatlanul irt egy tragédiát, egy megrázó befejezéssel, mely a szerkesztő levele képében fekszik itt az asztalomon.

Szegény Seeknot! Beteg volt és szegény.

Az első két versében szívhezszólan ecseteli testi baját, mely aztán a legveszélyesebb lelki betegségeket idézi elő. Terhes neki az élet, nem tud a testi gyötrelmekről szabadulni, a lelke is faj, mert nincs senkije. A saját fájdalmait, szenvedéseit írja le, nem világfájdalmakat, nem a haza, hanem a saját sorsa aggasztja.

A harmadik versében megemlékezik egy lányról. Azt írja, hogy azon házzal szemközt, ahol lakik, egy lordnak a kastélya van, gyönyörű kerttel körülvéve, benne délszaki fák, virágok díszlenek, nagy üveglányok vannak benne és a tulajdonos, a lord, igen hatalmas, nagy ur, kinek egy csodaszépségű lánya van. Megtudta, hogy Mariskanak hívják. Az újságokban a versenyekről szóló jelentésekben olvasta a megjelentek között. Irja, hogy szobája ablakánál állva, gyakran órákig néznek egymásra, szakadatlanul, türelmesen. Ennek következtében sejtelve támad. Egy nagyon szép kis versben mondja ezt el s melyet lefordítva ide is iktatok, azon megjegyzéssel, hogy nem lévén poéta, ne tessék a fordítást szigorú bírálat alá venni. Ime:

„A szomszéd kastély kertből átszállt egy kis madár, Leszállt az ablakomra, játszott rajt” napsugár, Elénekelte egyszer, el tiszter, százszor ám, Mily örült szenvedélylyel szeret a gróflány.”

Ezután némi megnyugvással irt sorsáról. Egyik versében bemutatja magát a lord lányának és kéri őt, ne vegye rossz néven tőle e tolokodást. Kiténik az ezután következő verseiből, hogy plátói szerelme boldoggá teszi őt, s hogy nem kíván többet a sorsától, mely oly mos-

Ualódi ezüst és berndorf evőeszközök, china és valódi ezüst dísz tárgyak; ékszer-ek és órák nagy választékban gyári áron haphatók: 10—1

Keszler Dezső

órás és ékszerésznél Zombor, Kossuth (fő) utca.

— Képes árjegyzékek kívánatra ingyen. —

munkálatai, a mikben a költő mint ember, mint philosoph, mint hazafi emelkedik ki messze magára a mindennapiság gőzköréből. Ezeket úgy olvassuk most, mint az evangéliumot.

Báró Eötvös József munkáinak nem szabad hiányozni egy művelt, egy előkelő család asztaláról sem. De el kell azoknak foglalni a maguk helyét annak a néposztálynak a házában is, mely felszabadulását, emberi és hazafiai jogainak megadatását ezen művek hatásának köszönheti. Ha egy gazdának sok az az ár, álljanak össze hárman, négyen; cseréljék ki a műveket. A mely háznak a mestergerendáján báró Eötvös József könyve ott fog állni, arra a házra áldás száll az égből.

Ohajtandó, hogy ne legyen Magyarországon egyetlen társaskör, egyetlen iskola, egyetlen család sem, melynek könyvtárában Eötvös József munkái fölülállóak ne legyenek; kívánatosnak tartanók, ha többen abból a célból is megrendelnék Eötvös József munkáit, hogy azokat szegényebb iskolák könyvtárainak adományozzák.

A nagy költő, mint államférfi, mint a magyar kormány tagja, a lelkiéletének megfelelő munkát végezte: a vallás, a közművelődés minisztere volt. Fő gondja volt a néptanítók ügyének emelése. Ez az osztálya a magyar társadalomnak az, melynek hivatása Magyarországot másodsor is meghódítani s melynek jutalma ezért — az életfogytig tartó szegénység — fogalom nélkül.

A néptanítók sorsát enyhíteni még holta után sem szűnt meg a magyar közművelődés vezére. Resurrexit. A holt betűk feltámadtak, jótékony meleget adni a magyar haza mostoháinak.

És ez így történt.

Atyjának szelleme meghihlette méltó örökösét, báró Eötvös Lorándot, a ki e halhatatlan nagyság minden munkájának tulajdonjogát az Eötvös-árra ruházta át azzal a jólelkű gondoskodással, hogy a teljes kiadás jövedelméből a Budapesten és Kolozsvárott felállítandó „Tanítók Háza”-ban magyar tanítók és professorok gyermekei — felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül — lehetőleg ingyen élvezzék az internátus minden előnyét.

Megjelennek tehát egyöntetű teljes kiadásban báró Eötvös József összes költeményei, regényei, politikai és bölcselmi munkái, gondolatai és levelei, a mik eddig kinyomatva nem is voltak, a mi magában véve is nagy, emlékeztető irodalmi esemény. De a mi tartalmilag gazdagabbá, kulturánkra nézve pedig szinte korszakossá teszi e teljes kiadás megjelenését: az e vállalat jövedelmének hovaforrítása.

Mert ez már teljes diadalát jelenti az Eötvös műveiben elhittett eszméknek. Gyakorlati megvalósulását az ő álomképeinek. Megértését szédtőn mély és tartalmas államfilozófiai gondolatoknak. Ebben feltámad a költő és az államférfi, az egyik, hogy újra és újra gyönyörködtesse, a másik, hogy újra cselekedjen.

Kettős célt szolgál így mindenki, a ki e nagyszerű munkára előfizet és aláírókat gyűjt. Magának örökké visszatérő lelki gyönyörűséget szerez, másoknak pedig, tehetetleneknek, az étellel küzdőknek istápolójává lesz.

tóhán bánt vele mindedig, csak azt, hogy az ő Mariskáját néha láthassa s vágyainak netovábbja az volna, ha a lord lánya figyelmessé lenne verseire, ha észrevenné, hogy azok ő hozzá szólanak. Tizedik versében kimondhatatlan fájdalom és boldogság nyilatkozik egyszerre. Amint kitűnik, a gróflány észrevette verseit és ír a poétának levelet. Életében ez egy nagy fordulópontot képez. Erről irt verse elárulja tehetetlenségét. Nem tudja örülni-e, bánködjék-e, boldog-e most ő, vagy boldogtalan. Itt közlöm a verset:

Az nap hogy irasoddal
Megjött a kis levél,
A tónál lelt az alkony,
A hegyen fenn az éj.
A tónak elkacagtam
Begyógyult kinomat,
S a hegynek elzokogtam
Uj boldogságomat.

A kinját, mely begyógyult, elkacagta a tónak s a boldogságát elzokogta a hegynek. Igazi poéta, aki először megeseleksi, aztán írja le. Erzéssel ír, mert igazat ír. Ezt a verset több melabús, majd boldogságtól sugárzó, majd meg fájdalommal telt vers követte. Boldogtalan volt most is, hogy elérte vágyainak netovábbját. Imádoztával nem beszélt még egy szót sem, csak az ablaknál állva gyönyörködött benne. Levelet naponként kapott tőle, de ő nem irhatott, mert a lány úgy kívánta. Apjától félt, ki — amint írja — zsebnokoskodó arisztokrata volt s képes lett volna lányát megfojtani, ha megtudott volna valamit. Mindig lovai és kutyái között volt s ezeket jobb szerette minden másnál, kivéve arisztokratait.

Ez keserítette el Karniol Henryt s e miatt volt mégis boldogtalan. Mindezt a verseiből lehet következtetni, melyek oly tisztán beszélnek, mintha mesét írna prózában.

Vagy két hónapig folyik köztük a levelezés és Seeknot, a költő napról-napra boldogtalanabb. Tudja, hogy Mariska sohasem lehet az övé s kimondhatatlan szenvedéseinek nem tudva elég kifejezést adni, lelki fájdalma testét is emésztí. Tudja, hogy ő neki nincs mit keresni az emberek között, mert ő csak magának, csak végtelen

Eötvös József eszméit terjeszteni annyit tesz, mint a fölvilágosultság világát hinteni szét a népek millióira. Felvilágosodott nemzet pedig meglegegett, virágzó és boldog!

Budapest, 1899. november 15-én.

Az „Országos Eötvös-Bizottság” elnökei.

Szabad a katonatiszti pálya.

— Tarsolyban a marsallbot. —

A közlegényi sorból generálissá avanszált hős és eszes katona immár legendává lett történelmünk megint valóra váltja a haladó idők szabaddabb folyása. Rendeletet közöl a hadsereg hivatalos közlönye, amely igaz érvényesülésre hívja a nagy Napoleon híres mondását: minden közlegény tarsolyában hordja a marsallbotot. Nyitva a katonatiszti pálya, nyitva minden nemes ambícióknak, amelyet a nagy haditettek, a király és haza fegyveres szolgálatának szép vágya hevít és a katonai erények készsége támogat. A katonai talentumnak, a hősi becsvágyának és a vezető zseninek, ha érvényesülésre serkenti nemes törekvése, mesterséges gát vagy született akadály útját többé nem állja. Elenyészett egy korlát, amely csüggesztő határt szabott a szárnyaló ambícióknak és igaz jogainak birtokába jut egy csomó talentum.

A hadsereg rendeleti közlönyének mai száma nagy kihatású reformot léptetett életbe, megnyitotta a katonatiszti pályát mindazoknak, akiket eddig a kvalifikáció hiánya hároméves bakasorsra kényszerített s kiknek akármekkora volt is a talentumuk, eddig az őrmesteri rang volt emelkedésük netovábbja.

A mai naptól fogva minden a hadseregben szolgáló nőtlen ember, altiszt vagy közlegény és minden polgárember, ha rávaló, szándékát bejelenti, a kadétiskola elvégzése nélkül is tehet kadétvizsgát. Ha ezt sikeresen megállozza, kinevezik tiszthelyettesé, vagyis olyan rangfokozatba, melyből nyitva az útja, hogy a tisztikarba léphessen elő.

Eddig kadétvizsgát csak azok tehettek, kik valamely tisztképzőintézet évfolyamait sikerrel végigjárták, tisztú rangba csak azok juthattak, akik mint önkéntesek szolgáltak. Ezentúl mindenki megszerezheti a tisztú rangot, ha intelligens eszű, kifogástalan előéletű ember. Elérheti az is, aki szolgál, az is, aki csak fog szolgálni. És ez utóbbiaknak az a nagy előnyük van, hogy nem is kell előbb szolgálniuk. Még a sorozásuk előtt bejelentik, hogy a katonai pályára akarnak lépni s hogy kadétvizsgát akarnak tenni. Megfelelő iskolai előképzettség esetén vizsgára bocsátják őket s ha aztán sikerrel feleltek meg és testileg is alkalmasak, azonnal kadéttokká nevezik ki őket s mint ilyenek kezdek meg katonai szolgálataikat.

Ez a rendelkezés nagyrészt az érettségi telt ifjaknak szól, kik ezen a módon sokkal könnyebben elérik a megfelelő katonai rangot, mint ha előbb egy éves önkéntességüket szolgálnák le. A fontos újítás azonban jelentős a régebben szolgáló és intelligensebb altisztekre is, kik a jövőben elérhetik a tiszthelyettesi rangot is, sőt tovább is emelkedhetnek, ami eddig ki volt zárva.

Lehet, hogy a közös hadügyminisztert a tisztikarban való hiány indította ennek a rendeletnek

a kiadására, de bármilyen volt a motivuma, a legnagyobb örömmel kell üdvözlőnk ezt az okos, humanus és liberális reformot. Az a földöntúli erő, amely a talentumot adományozza és a zseni szikráját oltja az agyba, nem követel diplomát. Helyes dolog tehát ha a dicsőségben és az érvényesülésben se statuálnak zártkörűséget vagy numerus klauzuzt.

Színészet.

Cifra nyomorúság. Csiky Gergely színműve üres ház előtt került színre csütörtökön. Az előadás pedig közönséget érdemelt volna. Palágyi Lajos a Bálnay Gusztáv szerepét sok intelligenciával és őszinte páthosszal alakította. Méltó partnere volt Murányi Juliska, ki Dulics Mariskával (Bella) egyetemben szinte perfekt alakítást produkált. Gyárfás Tarcilja szintelen volt. Kabinetalak volt Deák Péter, ki Csoma Bálint diurnista típusú alakját nagy ambícióval és rutinnal karakterizálta. Nemkülönben kiváló volt L. Perczel Mari Mézes-úje, ki igazi komikai vénával dolgozta ki szerepe minden nánuszát. Vadász Lajos Sodrójában nem volt semmi jellemző, semmi vér, semmi szín. Elrecitálta a szerepét. Ernye Emil inkább egy surbankó gimnazista volt, mint egy tiszteletbeli miniszteri segédfogalmazó.

Sulamith. Keleti opera 7 képből. Irta Goldfaden. Zenéjét szerette Davidsohn. Fordította Kövessy. Sulamith (Pálffy Nina) Jeruzsálem gyöngye szerelemre gyul a Makabeusi Abszolon iránt (Gyárfás), ki életét mentette meg a pusztában. Forró, mely ez a szenvedély mi kelet leánya szűzi keblében lángot vezet és forró Abszolon szerelme is. Szerelmük édes mámorában zendül fel ajskaikon a dal:

Tanukat mi hol vegyünk?

Kik hallják mit esküszünk!

Örök hűségéről, forró szerelemről zeng ez a dal s esküjöknek nincs egyéb tanuja, mint a pusztai kut, a honnan Abszolon kiszabadította Sulamithot és egy — vadmacska. És találkoznak pedig a Makabeusi Abszolon a főpap leányával, Abigaillel (Gy. Lónyay Piroška), felejtő forró esküjét, Jeruzsálem gyöngye Sulamith tűzforró csókjait, a kutat és a vadmacskát és kábultan dől Abigail karjaiba, kit feleségül fogad. Sulamith pedig Betlehemben ősz apjánál, Monaochnál (Lorándy) várja, várja mikor jó érte szerelme, Abszolon? Abszolon belyett a kérés jönnek. Hívják őket imigy: Avidonoh, Jeremiás, Beliesár, kik szívét, szerelmét, csókját kerik a szépséges betlehemi szűznek. És Sulamith, hogy menekülhesen kérésétől, színleli hogy agyára borult a mélységes fájdalomtól a téboly, sir, kacag, ugrál, tépelődik, átkokat szór és imákat sőhajt... és úgy várja, várja szerelmét, Abszolon. Jehova nem felejt. Megbűnteti az esküszegő Abszolon, a miért Abigaillel kötött frigyét és bánatban hervadni hagyta a Jeruzsálem leányát. Egyik gyermeküket a vadmacska a fojtja meg, a másik a kutba zuhan. Most már Abigail fájdalma mérhetetlen. De még mérhetlenebb Abszolon keserve. Abszolon e kettős tragédiában isten ujját látja, isten haragját, ki boszut áll az esküszegő. Feltárja Abigail előtt multját, szerelmét, esküjét, a kut és vadmacska történetét és ekkor Abigail lemond Abszolonról, forró csókjaival telehinti utójára és eltküdi a Jeruzsálem leányához, Sulamith-hoz, hogy váltsa be esküjét és lépjen azzal frigyre, mert az az Isten parancsolata. Abszolon Betlehembe megy Monaoch házához és forró csókjaival felszárítja Sulamith könnyeit, édes szavaival elűzi homlokáról a bánat felhőit és a boldogság ragyogó napja gyul ki szerelmük egén.

Ez a darab meséje. Poétikus, drámai történet, sok invencióval és drámai érrel. A zenéje valami megkapóan bájos, hangulatkeltő muzsika, bár értékesebb áriák, komplikáltabb duettek, tercettek és finálék nélkül. Szín, költőiség, báj ömlik szét az egész muzsikán s a mi hódító, hangulatkeltő ebben a zenében, az épp az egyszerűség, a közvetlenség. Értékesebb duett a II-ik kép-

Nem tudnak örülni, nem élvezik azt sem, ami elvet nyujt. Ilyen volt Karniol Henry is. Csak szenvedett, kiabált, ordított, vagy panaszkodott, de senki se hallotta.

Egy igazi nyomorult, akit testben, lélekben beteg volt, kinek a szíve volt a legnagyobb baja. Egy valódi nyomorúság.

Aztán kéri az Istent, hogy szabadítsa őt meg e szörnyű kínoktól, venné őt magához, mert neki már nincs célja az életben. És nem vette magához. Még mindig nem tritette ki a szenvedések keserű serlegét. Még hátra volt egy hatalmas adag. Ő meg írta, írta tovább szenvedéseinek könnyítésére a verseket, melyeket hetenként talán csak hárman olvastunk: ő maga, Mariska és én.

Nagyon örült, midőn a grófkisasszony visszatért a násztról és egyszer a Fifth-Avenuen látta egy pillanatra a kocsiában. Midőn pár hét múlva másodsor látta, kimondhatatlan bánat fogta el ismét, mert észrevette, hogy ideálja sápadt, arcán a szenvedések orkánja tükröződik vissza. Elvitáztatatlannul a lélek, a szív fájdalma ez. Nem lehet más. „Nincs pir az orcáján, szemei nem fénylenek”, mondja egyik versében. Aztán kérdi:

„Talán szenvedsz, oh mondd csak,
Te bú, halvány virág?”

És kétségkívül szenvedett szegény. Jó ideig folyt aztán ilyképen a dolog. A poéta irt, az asszony sirt, mignem egyszerre betűtött a katasztrófa.

Az újságokban olvasta, hogy imádottja beteg. Az orvosok nem tudják megállapítani mi baja.

Ő tudja — írja egy versében — pedig nem orvos. Ő meg tudná gyógyítani, de nem szabad neki.

Aztán meghalt. Elvitte magával hű szerelmét, a poétát is teljesen bánatosá tette, oda volt mindene. Nem bírta el tovább szenvedéseit, hát revolvert tett a zsebébe és kivánszorgott a temetőbe, kedvese sírjához, utközben levelet adott fel a szerkesztőnek, melyben megírta, hogy:

„Szerkesztő ur, nem irhatok többet, mert szíven lövöm magam...”

Szebenyei Szekulesz.

„Az áldó pap előtt
Ha kimondod az „igent”,
Te sírsz az oltárnál,
És én sírok odalent.”

És sirt, sirt, jajgatott, de mind hiába. Vannak emberek, akik kivétel nélkül csakis szenvedésre születtek.

beli Szulamith és Abszolon duettje. Pompás szóla a II-ik képbeli Szulamith áriája; végtelentl bájosa a IV-ik képbeli ária:

Minden bánat talál enyhet,
Minden arcon öröm ül...

Az előadás meglepően kielégítő volt. A címszerep Pálffy Ninánál erős kezében volt. Szulamith interpretálásához hatalmas drámai véna kell. A 4-ik kép Szulamith keserű példaképe teljesen drámai rész. Itt tombol a keserűség Szulamith szívében, itt színeli az őrdjögöt, itt utasítja ki kéri, itt lázong ereiben az elfojtott szenvedély tülze, itt tör ki lelkéből a fájdalom árja, itt lesz tragika az operett-primadonnából. És Pálffy Nina bravúrral játszotta meg Szulamithot. Erő, tűz, temperamentum ömlött szét játékán s a legszívesebben jelenetek hevében sem hagyta cserbe drámai ereje. Különösen a IV-ik kép drámai jeleneteiben és a II-ik kép erotikus, költői scénaiban excellált. Majd minden kép után zúgott fel a taps-zápor s beléptek a zenekarból két pompás virágosokrot nyújtottak fel neki tisztelői. Toaletti értékesek és izlések voltak.

Abigail szerepére Gy. Lónyai Piroška vállalkozott. A vállalkozás és ambíció mindig méltánylát érdemel, még akkor is, ha az nem teljes eredménnyel jár. Abigail szerepe szintén drámai erőt igényel. És nem is keveset. Voltak scénaik, hol Gy. Lónyai Piroška kedves és őszinte volt. Az a taps, a mivel honorálta a ház, egyéniségének szólott inkább mint játékának.

Gyárfás Ödön Abszolonja értékes alakítás volt. Színes és költői, közvetlen és egyszerű. Egyes scénaiban pompásan berít. Játéka kerek és drámai erővel áthatott volt, baritonja, bár nem intenzív, nem erős, mégis kellemes. Sok tapsot kapott. Igen ügyes alakítás volt Beczkói Zingitangja és Losonczy főpapja. A karok fegyverzetten működtek. A zenekart kellően dirigálta Ligeti karnagy. A díszletek igazán pompásak voltak s az előadás a legelső közlő volt. A rendezésért Deák igazgatót illeti a dicséret, nemkülönben a költséges kiállítás az ő áldozatkészségére vall.

Az eleven őrdög. Szombaton Konti József e híres operette került színre tíres ház előtt. Lotterier vicomte kedves szerepében Pálffy Nina jeleskedett. A pajzán, csélesap bohém vérü francia vicomte különben interpretálóra nem igen lel a vidéken. Sikkkel, iverrel alakított és a felsőbb regiszterekben is finoman és kellemesen intonált. Gy. Lónyai Piroška az operett-szubret Marianna szerepét könnyedén és kedvesen játszotta meg. Kabinetalak volt a Deák Péter Desperies tanácsosa. Élet, igazság és erő lüktetett játékában. Természetes és igaz volt minden szava, karakterizáló a felfogása. Beczkói mint Pomponius jellegzetes figura volt. Palágyi pompás maszkjával keltett volna feltűnést, de mivel ő is igen jól mulatott a maszkján, mi igen kellemetlenül éreztük magunkat. A rendezés különben gyors és csinos volt.

A falu rossza. Tóth Ede híres népszínműve vasárnap este fél ház előtt került előadásra. Az előadás a leggyengébbek között való volt. A szereplők elkedélyeskedtek a szerepükért; ók maguk mulattak jól a saját mókáikon, s a publikumot kutyába se vették. Ha Pálffy Nina temperamentumos Finom Rózsiját, Gyárfás Ödön Göndör Sándorát és Beczkói József jellegzetes Gonosz Pistáját kiemeljük az ensamből, eleget modottunk. Göndör Sándor pistolya két ízben is csattörtököt mondott, mikor Bálki Teresit leakarta lőni, a zenekar egy jeles tagja épen akkor prízszentette el magát, mikor Feledi Gáspár drámai monológot követett el, — pistolyákat sítottogattak a kulisszák mögött, midőn a függöny már legördült; mindezek azután kinttőn mulattak a színészeket és módfelett bosszantották a publikumot.

Tegnap este premiér volt, a **Tekenős béka.** Erről jövőre. (g. j.)

Ujdonságok.

Magyar nemesség. Ófelsége Delics János nyugalmazott őrnagynak, — a ki évekké elzött városunkban is állomásozott — és törvényes utódainak a magyar nemességet „dubricai” előnévvel adományozta.

Egyházmegyei hír. Pompéry Aurél dr. O. Kanizsáról Sztanisitra, — Schnobl Ferenc Sztanisitról O. Kanizsára kápláni minőségben áthelyeztettek.

Könyv Császká György érsekről. A következő előfizetési felhívást vettük: Előfizetési felhívás: „Császká György kaloccai érsek élete 1850—1900 ig. Aldozásának 50 éves jubileuma alkalmából” című műre. A mű Száló Alajos érsekuradalmi főtisztviselő közérdekű jegyzetei nyomán, valamint több neves író közreműködésével 1900. év május havában fog megjelenni. A mire előjegyzések már most is elfogadhatók.

Színügyi bizottsági ülés. Városunk színügyi bizottsága mult csütörtökön ülést tartott. Az ülésen Dekker Pál helyettes polgármester elnököl. A bizottság megengedte a szinigazgatónak, hogy ezentul pénteken is tartasson előadást. A bizottság behatóan foglalkozott az eddigi előadásokkal és figyelemzett a szinigazgatót szinintézetének számos hiányaira. A szinigazgató megígérte, hogy a hiányokat orvosolni fogja. Végül a bizottság megállapította az e heti műsort a következőképpen: Hétfőn 27-én: „Teknősbéka” bérlet színelében. Kedden 28-án: „Szulamith.” Szerdán 29-én: „Bobémek.” Csütörtökön 30-án: „Gésák” Pénteken december hó 1-én: „Gyemesi vadvirág.” Szombaton december 2-án: „Görög rabszolga.” Vasárnap december hó 3-án délután ifjúsági előadásul: „Az ember tragédiája”; este: „Börögér” került színre.

Az államfogház lakói. Mint szegedi tudósítónk írja, a napokban egy bácskai államfogholy szabadult ki a vasas-szent-péter-utcai államfogházból. A szabadon bocsájtott államfogholy Kanyó Jenő vármegyei alszámvevő, aki 8 napot töltött páros viaskodás vétsége miatt a szegedi államfogházban.

Szabad lyceum Zomborban. A szabad lyceum 1899. évi december havában a következő előadásokat tartja: 4. 1899. december 3-án a város háza nagytermében délután 4 órakor. „A gyermekvédelem.” Előadja Duchon János dr. 5. 1899. december 10-én az iparos körben délelőtt fél 11 órakor. „A magyar alkotmány.” Előadja Gozsdm Elek. 6. 1899. december 17-én a város háza nagytermében délután 4 órakor. „Az esküdt-bíróóságok történeti fejlődése napjainkig.” Előadja Kozma László.

Kamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1899. évi november hó 28-án, kedden d. u. 4 és fél órakor a kamarai színház termében ülést tart.

Bartolucci visszatérése. Érdekes színházi hírt közölnek veltük: Bartolucci Viktória, aki 1886-ban, tizenhárom évvel elzött megvált a magyar királyi Operától és mint énekesnő seholsem működött többé, legközelebb visszatér a színpadra. Bartolucci 1879-ben szerződtette a Nemzeti Színház operájához báró Podmaniczky Frigyes, az akkori intendáns és a szép olasz leány 1886 ig első mezzo-soprán énekesnője volt a budapesti Operának. Ebben az évben az itt vendégszerepelt Turóllával közös öszzettközése volt a színpadok mögött és ez az incidens megérlette benne azt az elhatározást, hogy férjhez menjen Pártos Gyula építészhez, végleg visszavonuljon a magán-életbe. Bartolucci Viktória Pártos Gyulané azóta kiváló szerepet játszott a fővárosi szocietas hölgyei közt. A magyar nyelvet tökéletesen megtanulta és minden tekintetben jó magyar asszonynya vált, aki állandóan Magyarországon lakott (téli a fővárosban, nyáron férjének zombori földirtokán) és csak látogatásba ment egyszer-egyszer Ferrarában lakó szüléihez. Tizenhárom év óta csak jótékony célú hangversenyekben lépett a közönség elé és senkisémm gondolta volna, hogy valaha még visszatérjen korábbi foglalkozásához. De az idő — úgy látszik — nem tudja végképp kiölni a vágyat azoknak a szívűből, akik egykor sikereket élveztek a színpadon. Bartolucci Viktória vissza akar térni a budapesti Operához, még pedig a Bécsbe távozó Hilgermann Laura helyére. Ebben az ügyben állítólag már érintkezett is az Opera igazgatójával.

Nyilatkozat. Fölkeltettünk a következő nyilatkozat közlésére: Tekintetes szerkesztő ur! Megdöbbenve olvastam a „Bácska” 91. számában a napi hírek között „Köszönetnyilvánítás” című közleményt, melybe az én nevem is becsuszott, mint Pilátusé a Credóba, mintha én is közreműködtem volna a bács-keresztúri iskolák államosításában. Papi állásom, érseki iskolalátogatói tisztem és különben is keresztényi gondolkodásom perhorreszkálja az iskolák államosítását és bármennyire óhajtom és szeretem hazánk minden népeinek magyarosodását, és cél elérésére az államosítást nem tartom alkalmas eszköznek. A magyarosítás elérhető a magyar nyelvnek mint oktatási eszköznek behozatala és a magyar nyelvű szellem ápolása által. Meggyőződésem szerint az államosításnak csak burkolt tendenciája a magyarosítás, alatta egészen más célok rejlenek. Tisztelettel kell tehát visszautasítanom e rám pazarolt köszönetet, melyre magamat érdemesnek nem érzem, mivel én e téren közre nem működtem, de a jövőben sem számíthat senki az én ezen irányú közreműködésemmel. Bács-Kula, 1899. november 24-én. Tisztelettel dr. Hoffmann Károly apát, kulai plébános.

Szoborleleplezés. Palánka mezővárosának felvirágoztatása körül elévülhetlen, nagy érdemeket szerzett néhai Mezey Károlynak, az ismert nagy emberbarátunk díszes szobra a palánkai kaszinó parkjában most állítatik fel. Ezen, Radnay Béla akad. szobrász által készített művészeti szobor december hó közepé táján fog tünepélyesen leleplezteni. A szobor költségeit Mezeynek nagyszámú hálás tisztelői adományozták, hogy nagy érdemeinek illetően elismerésével legalább némiképpen leróhassák kegyeletteljes bálájukat.

Rizstermelés Bács megyében. A sztapár-újvidéki esatorna mentén vannak a magyar rizsföldek. A többi között egy nagybirtokos is természet rizst 290 katasztrális holdon, a tórsai határon, mivel a föld jó, a víz pedig meleg és elegendő. A legutóbb azonban arra a tapasztalatra jutottak, hogy a mig Lombardiában 40 métermássa rizs terem egy holdon, addig nálunk alig 16—18 métermássa. Ennek oka az, hogy az olaszok az ő földjeiket minden elképzelhető trágyával és pedig a lehető legnagyobb mértékben erősítik. A mi rizstermeléseinknek nagy ellensége a muhar, amely ölyni magasságra is megnő a földek és elszívja a rizstől a táplálékot. A gyomlálás nem használ, mert a kirántással a rizs gyökerei is megrongálódnak. Csakis a váltógazdálkodással védekezhetni ellene. Még egy sajtóságság ellensége van mindálunk a rizstermelésnek és ez: a vadkacsa. Óriási tömegekben lepi el a rizsföldeket.

Kosárfonó tanfolyam. Zentán a mult héten kosárfonó házi ipari tanfolyam nyílt meg. A kinstár a tanfolyam helyiségeinek hasznabérét és a kosárfonó mester díjazását viseli, a város a helyiségek fűtését, világítását látja el és a tanulóknak a nyers vesszőanyagot díjmentesen szolgáltatja ki.

Gyászír. Vettük a következő gyászjelentést: Malomszegi Legrády Károly saját és gyermekei Imre, Maria és férje Schmidthauer Antal, Károly, Tódor, Ottó, Anna, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szeretett neje, illetve anyjuk malomszegi Legrády Maria a legjobb hitves, a legszeretőbb anya, hosszas betegség és a halotti szentségek felvétele után, életének 53-ik és boldog házasságának 34-ik évében folyó hó 24-én hajnali 2 órakor jobblétre szenderült. A drága halott földi maradványai folyó hó 25-én d. u. 3 órakor fognak a halottas bázánál, V. vaci-körút 78. sz., a római kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a kerepesi-ut melletti temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 27-én d. e. 9 órakor fog a lipótvárosi templomban az Urnak bemutatni. Budapest, 1899. november hó 24-én. Béke és áldás emlékének!

Negyűlés Palánkán. Négyűlést készülnék tartani a palánkaiak, hogy a hegyes-feketehegy-palánkai b. é. vasutnak a nagyközönségre hátrányos menetrendje megváltoztatassék. Annak fejében ugyanis, hogy ezen vasutra Palánka nagy áldozatot hozott, a mostani menetrend nem hogy emelné, de határozottan eltereli Palánkától a forgalmat, a helyi érdekeket teljesen negligálja s mindenképp káros Palánka haladására, ami pedig a nagy közönség érdekeit sérti s különösen a kereskedőket sújtja érzékenyen s így igazán ideje volna már, hogy e helyi érdekű vasut legalább némiképp szolgálja a helyi érdekeket is.

Uj iskola Ó-Sztapáron. A megyei közigazgatási bizottság jóváhagyta az ó-sztapári r. kath. iskola építési tervét a költségvetéssel együtt. Az iskola, melynek jövő szeptember 1-ére késznek kell lenni, a tanítói lakkal együtt körülbelül 5500 frtba fog kerülni.

Névmagyarosítás. Weiszberger Jakab ó-kanizsai lakos nevét a belügyminiszter engedélyével „Vajdá”-ra magyarosította.

Lövés a vonatra. A Pestről Topolyára jövő gyorsvonatra Kisszállás alatt reá löttek, a golyó egy I. o. kocsi ablakait bezúta, azonban szerencsére kárt nem tett.

A kaponyai emlék leleplezése. A kaponyai emléket Szabadkán december hó 3-án leleplezik le. Szabadka város közgyűlése az ünneplő költségeire, a vendégek fogadására 500 frtot szavazott meg. Az ünneplőre meghívják Bács-Bodrogh vármegyét, Baja és Zombor város törvényhatóságát és az összes Szabadkán élő 48-as honvédeket.

Góliát maláta sör. Dr. Hofbauer Miklós tb. megyei főorvos Hódsághról a következő nyilatkozatot küldte a Királysórfőzde Igazgatóságának Kőbányára: Góliát maláta sörük kitűnő jó ize miatt igen alkalmas a gyógyászatban. Nagy tápértéke miatt kiválóan gyengésnéll és ott van indicálva, hol a vérkeringésre javítólag és élénkítőleg akarunk hatni. Alkalmas esetekben betegemnek rendelni fogom ezen előnyös tulajdonságainál fogva. Verszegények táplálkozását előmozdítja s a testi erő gyorsan gyarapodik.

A nemesi bizonyítványok. Tavaly a belügyminiszter rendeletet adott ki, melyben az iránt intézkedett, hogy ezentul a nemesi címerbizonylatokat csakis a belügyminiszterium, mint nemesi főhatóság állíthassa ki. Mert közhitelesség bizonyítványoknak csakis ezek fogadhatók el. Ez a rendelet pusztán a nemesi címerek hiteles kiállítására vonatkozik. Ellenben a nemesi bizonylatokat és egyéb levéltári bizonyító okiratok másolatait ezután is a vármegyék fogják kiállítani. Ennélfogva a nagyközönség érdekeinek megóvása, a költség- és idő-pazarlás megakadályozása végett a belügyminiszterium kívánatosnak tartja, hogy a nemesi bizonyítványok kiállítását iránt közvetlen az illető vármegyék forduljanak, a melynek levéltárában a szóban forgó nemességre vonatkozó bizonyító okmányok vannak. Mert a belügyminiszteriumhoz beadott ilyen kérvények csak később kerülnhetnek a vármegyéhez.

Felolvasó estély. A zentai kereskedő ifjak egylete 1899. évi december hó 2-án az „Eugen herceg” szálloda tvegtermében éjfélig tartó táncsal egybekötött humoros felolvasó estélyt rendez. A felolvasást Kabos Armin egy. elnök fogja tartani. Belépti díj személyenkint 30 kr. Kezdeté 8 órakor.

Eljegyzés. Theodorovits Vladán zombori kereskedő eljegyezte özvegy Hippich Pálnéval. Bunyi Emmát Zomborban.

Hymen. Königstättler Dusán Újvidékről eljegyezte Wertheimer Olga kisasszonyt, Wertheimer Sándor leányát Nagyszombatból.

Óreg ember nem vén ember. B. Brestovácson is beteljesedett Jokainak ez a mondása. Itt még cifrabbb história történt, amelynek pikáns háttere van. L. A. kiváló előszeretettel csetng a gyengéd nemek nevezett asszonynépség akár nyakában, akár karjaiban, 60 éve dacára is. A mult héten azonban kicsi biján, hogy pórul nem járt a pezsgő vértü Don Juan. A szalmakazal mögött „beszélgetett” egy férjes nővel. De hat mi van abban? Más ember is beszél más feleségével, 20 éves fia mégis el akarta nadrágozni. De a megzavart apa megugrott. Erre a felbőszült fiu az asszonyt háromszor fejbe szurta. Visszataszító, undorító incidens. Legyen az apa akár milyen, csunya dolog, ha saját fia vounja kérdőre atyját, leselkedik tette után. Másnap L. A-nak nyoma veszett. Elszökött a kedvesével. A dolgban érdekes, hogy nem azzal szökött, mivel a fia megcsipte, hanem más, szintén férjes asszonnyal. A hátrahagyott levelében tudatja övével, hogy ha nem találná meg azt, amit keresett, t. i. boldogságot, véget vet életének. Senki se merészelje fölkeresni! Tudja ő mire való a golyó, a Duna vagy a kötél. A szerelmes szökevényekről eddig semmi hír sem érkezett.

Tolvaj a vasuton. Horváth Eszti tanítónő Budapestről utazott Szabadka felé Wenczel Julia társaságában. Horváth utitáskája a kupé polera volt téve benne volt 6 frt 20 krnyi pénze és a podgyászáról a feladó-vevény. Szabadkán, midőn a podgyász-vevényt felnyitotta a táskát, észrevette, hogy pénze és a vevény is eltűnt. Keresni kezdte s vele kereste Wenczel Julia is, a kire Horváth Eszti még csak gyanakodni sem mert. A pénzt és a vevényt azonban természetesen nem találták, mert az Wenczel Julia színeiben pihent. Megunták a keresést és szétváltak, Wenczel Julia ekkor a vevényt egy hordárnak adta, hogy váltsa az ki a podgyászt, a mit az meg is tett. Midőn a megparancsolt helyre vitte a hordár, akkor ezt észrevette Horváth Eszti s kérdőzöködni kezdett, hogy ki adta át a vevényt neki. A hordár leírása egészen ráillett Wenczel Juliarra s vállatára fogtak a rendőrök. Ott mindent tagadott s így azok el is eresztették. Később azonban több helyen elszölt magát s meg is indították ellene a fenyejtő vizsgálatot, a melynek során beismerete a terhére rótt cselekményt. A napokban megtartott végtárgyaláson is töredelmes vallomást tett. 1 és fél évi börtön, 5 évi hivatalvesztés és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte a törvényszék s büntetésébe a vizsgálati fogságban töltött időből 2 hét betudott. Ő is, az ügyész is felebeezett.

Amazon. A mult pénteki adai hetipiac alkalmával nem csekély föltűnést keltett egy harcias indulatú hölgy, a ki a párbajokdextől merőben eltérőleg, a verekedés paraszti szabályainak annál inkább megfelelően helyben hagyott egy férfit. Urbán Mózes a város háza előtt fellökte Kiss Imre Istvánét. A durva sértés véres megtorlást kívánt. Az asszony kikapta egy mellette álló juhász kezéből a somfa pásztorbotot, utána iramodott a támadónak, betört a fejét és derekasan ellátta. Urbán szerencséjére rendőrök léptek közbe. Urbán sapkáját a csata színhelyén hagyva, elfutott. Az érdekes viaskodásnak számos nézője volt.

Halálos elgázolás. Nagy szerencsétlenségről ad hírt b. szenttamási tudósítónk: Gavanszky Lázár bacs-szenttamási lakos kocsiával kereszttül hajtott az utca porában játszadozó Mrzyanov Mitru három éves Szlávko nevű kis fián. A lovak letaposták a szerencsétlen gyermeket, a kin aztán még a nehez teherkocsi is kereszttül ment. A kocsiut porát nyomban elborította a szegény kis áldozat kiömlő vére, a ki öszzetört tagokkal mozdulatlanul holtan fektűt az utcán. A vizgázatlan embert följelentették az ó-becsei kir. járásbírósnál, a hol gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt meg is indították ellene a bünyenyitő eljárás.

Tanyai don Juanok. Tallós Benedek és Vastag Antal csantavéri legények vasárnap délután kimentek a zentai gunarasi csárdába mulatni. Midőn éjjel hazamentek zentai legények meglesték őket és botokkal leverték, úgy hogy bajnalban vérbe fagyva találtak meg őket. Tallós Benedeket annyira megverték, hogy állapota reménytelen. A vizsgálatot megindították.

„Jezsenszky Dezső jutalomdíjalap.” Midőn a zombori gimnázium tanártestülete f. évi november hó 7-én reggeli 8 órakor összejött, hogy elhunyt kártyásának, Jezsenszky Dezső tanárnak temetési ügyében tanácskozzék, a tanulók is, hogy az elhunyt tanár iránt érzett tisztelőtlenség és szeretetüknek kifejezésé adjanak, minden előleges összebeszélés nélkül elhatározták, hogy maguk között a koporsóra teendő koszorúra és egy „Jezsenszky Dezső jutalomdíjalap”-ra gyűjtést rendeznek. A VIII. osztály tanulói éri a dícséretes ügybuzgóság, melynél fogva kettesével az osztályokat bejárták és mire a tanári gyűlésnek vége lett, az igazgatóságnak már jelentették, hogy a tanulók 98 frt 02 krt irtak alá. E napokban számoltak be a kiktöltött tanulók, tisztelettel kérem a tek. szerkesztőséget, méltóztatásuk e számadást becses lapjában közzétenni. 1. Szondy István gyűjtőívén adakoztak a VIII. osztályban: Bruck Illés 1 frt, Haumann György 1 frt, Henneberg Géza 1 frt 50 kr, Holländer Gyula 1 frt, Hottinger Pál 1 frt, Karsay János 1 frt, Kiss Mátyas 1 frt, Maximovits György 1 frt, Liebhardt István 1 frt, Leinveber György 1 frt, Proll Gyula 1 frt 50 kr, Purmann Dezső 1 frt, Schütz Lajos 1 frt, Spitzer Manó 1 frt, Strasser Henrik 1 frt 50 kr, Szondy István 1 frt 50 kr, Sztolitsa István 1 frt, Türr Aladár 1 frt, Weidinger Dezső 1 frt, összesen 21 frt. — 2. Kiss Mátyas gyűjtőívén adakoztak a VII. osztályban: Adamkovits János 50 kr, Bruck Leo 1 frt, Deuts Kálmán 1 frt, Falcione Kálmán 1 frt, Hajnal Simon 50 kr, Hernádi Lajos 50 kr, Heintz Kálmán 50 kr, Hámos Dezső 50 kr, Körmöczy László 50 kr, Kupuszárevits Mihály 1 frt, Mráz Aladár 50 kr, Martinovits Sándor 50 kr, Nuszpl György 50 kr, Orschelbacher Károly 50 kr, Purmann Aladár 50 kr, Pukás Endre 1 frt, Ribiczey Béla 50 kr, összesen 11 frt. — 3. Türr Aladár gyűjtőívén adakoztak a VI. osztályban: Seib Károly 50 kr, Petrovits M. 50 kr, Jelich Mihály 50 kr, Klein Gyula 50 kr, Evinger Ferenc 50 kr, Petrovits Velykó 50 kr, Krieg Ferenc 50 kr, Papp Gyula 50 kr, Perndl L. 50 kr, Mirkovits Sándor 50 kr, Nickl Alfréd 50 kr, Lakatos N. 50 kr, Neszmirák L. 50 kr, Sauerborn Károly 50 kr, Goldfahn Imre 50 kr, Kleiner N. 50 kr, Dombovits Nándor 50 kr, Spitzer Andor 50 kr, Leschediczky Ferenc 50 kr, Strasser Henrik 50 kr, Kellert Benó 50 kr, Roediger Ernő 50 kr, Freudinger N. 50 kr, Veszolovszky N. 50 kr, Kolárits N. 50 kr, Blumenthal Tibor 50 kr, Sztrilich Kálmán 50 kr, Vukicsévits Nenád 50 kr, Gruits Márk 50 kr, Krén Ödön 50 kr, összesen 15 frt. — 4. Schütz Lajos gyűjtőívén adakoztak az V. osztályban: Barna G. 50 kr, Bárczi L. 25 kr, Csávosi L. 50 kr, Csányi L. 35 kr, Cservenka I. 50 kr, Dombovits Lajos 50 kr, Gal Imre 50 kr, Gradits Vitomir 50 kr, Gragyanszky P. 50 kr, Jungert M. 20 kr, Hahn L. 20 kr, Konyovits I. 50 kr, Klózel O. 50 kr, Lukits F. 30 kr, Lukits S. 30 kr, Müller János 50 kr, Orzi I. 20 kr, Pollák A. 15 kr, Popovits K. 50 kr, Pravgyik Flóris 50 kr, Radó I. 50 kr, Raics I. 15 kr, Rátai D. 60 kr, Ribiczey Gy. 50 kr, Stern I. 20 kr, Strasser G. 30 kr, Szamosi F. 10 kr, Sztanojevits L. 25 kr, Szalkay B. 50 kr, Thész I. 30 kr, Tóth L. 20 kr, Treer I. 50 kr, Vécsey O. 1 frt, Vlach Ferenc 20 kr, Veszolovszky D. 20 kr, Wittelsbach K. 50 kr, Wundszám S. 50 kr, Zsulyevits Gy. 50 kr, összesen 14 frt 95 kr. — 5. Haumann György gyűjtőívén adakoztak a IV. osztályban: Adamkovits N. 20 kr, Antits I. 10 kr, Bernhardt K. 10 kr, Blumenthal István 20 kr, Borovanszky G. 50 kr, Diener O. 15 kr, Dvornák M. 16 kr, Eimann K. 25 kr, Frey I. 30 kr, Fuderer I. 10 kr, Hirmann M. 10 kr, Hecht I. 10 kr, Hübner M. 10 kr, Horvátovits L. 20 kr, Kapetanovits M. 10 kr, Kollmann I. 10 kr, Koch I. 10 kr, Kubesch I. 50 kr, Krizsák A. 10 kr, Kupuszárevits I. 20 kr, Magyar M. 10 kr, Michelsz I. 1 frt, Neugebauer E. 20 kr, Nemes O. 10 kr, Pálcs I. 10 kr, Pausch K. 10 kr, Paskusz L. 20 kr, Petrovits I. 10 kr, Ranezávlyevits Gy. 15 kr, Schmidt L. 10 kr, Sigmund A. 1 frt, Stein L. 10 kr, Speiser N. 10 kr, Sztolitsa S. 10 kr, Schumacher Ö. 30 kr, Szendy L. 50 kr, Szeszler A. 10 kr, Szemes N. 15 kr, Sziver K. 10 kr, Szigeti I. 10 kr, Treer Gy. 30 kr, Tordi B. 10 kr, Vas I. 10 kr, Verbóvszky E. 10 kr, összesen 8 frt 96 kr. — 6. Szondy István gyűjtőívén adakoztak a III. osztályban: Berger Gy. 10 kr, Berger A. 20 kr, Bodnár L. 50 kr, Bosnyák I. 20 kr, Breszlauer I. 10 kr, Csávosi S. 40 kr, Dobos Miklós 30 kr, Dombovits A. 20 kr, Dora I. 10 kr, Drescher S. 1 frt, Feldmann B. 10 kr, Friedmann K. 20 kr, Gerner I. 10 kr, Hahn S. 10 kr, Kende B. 30 kr, Pap N. 5 kr, Lajos I. 10 kr, Lakatos Gy. 10 kr, Lintner I. 50 kr, Lonkay S. 30 kr, Nagy I. 10 kr, Orschelbacher E. 10 kr, Parcséts L. 10 kr, Pocsay B. 50 kr, Reviczky N. 50 kr, Rezsny B. 10 kr, Rittinger A. és R. 20 kr, Sohr M. 15 kr, Steiner G. 50 kr, Strasser G. 20 kr, Szűts D. 50 kr, Tóth P. 20 kr, Vitkovits Gy. 10 kr, Zamurovits Sz. 10 kr, Gehring N. 50 kr, Pollák Gy. 5 kr, Zahoray I. 20 kr, Wortmann N. 20 kr, Kollmann A. 20 kr, Konyovits T. 10 kr, Vajda A. 25 kr, összesen 9 frt 80 kr. — 7. Spitzer Manó gyűjtőívén adakoztak a II. osztályban: Argay Zs. 10 kr, Balassa D. 15 kr, Binder I. 10 kr, Bozsanszky I. 10 kr, Burgstaller I. 10 kr, Bratity M. 10 kr, Durst D. 5 kr, Drescher P. 1 frt, Engel S. 10 kr, Erdélyi F. 5 kr, Grün P. 30 kr, Guzunya Sz. 5 kr, Guzunya I. 5 kr, Goldmann O. 10 kr, Giszál I. 5 kr, Hettesheimer 50 kr, Hrubí M. 5 kr, Jobágyi A. 5 kr, Karsay I. 50 kr, Kárász Gy. 20 kr, Karagits M. 5 kr, Kohut L. 20 kr, Kohn L. 10 kr, Kepes A. 10 kr, Krsztits M. 10 kr, Kiss I. 5 kr, Lojó M. 5 kr, Lustig I. 20 kr, Magyar L. 10 kr, Mandits Gyula 5 kr, Mandits I. 5 kr, Máthé B. 5 kr, Nesits B. 5 kr, Pap Gy. 5 kr, Pavits M. 5 kr, Palanaacsy I. 5 kr, Petényi Gy. 30 kr, Raits T. 5 kr, Rónay I. 10 kr, Robitsék D. 15 kr, Stein L. 20 kr, Stebler I. 20 kr, Spitzer L. 10 kr, Svraka F. 5 kr, Sztolitsa D. 5 kr, Sztrilich I. 5 kr, Theofánovits E. 5 kr, Tukulyász I. 10 kr, Veigand T. 10 kr, Vukovits I. 5 kr, Vécsey D. 50 kr, Varosy K. 50 kr, Zimmermann O. 20 kr, összesen 7 frt 75 kr. — 8. Karsay János gyűjtőívén adakoztak az I/b osztályban: Babity L. 4 kr, Bikár V. 20 kr, Binder F. 10 kr, Brkits V. 10 kr, Dvornák V. 10 kr, Föglein I. 5 kr, Gajzágó I. 20 kr, Hettesheimer E. 40 kr, Kirilovits M. 10 kr, Kovarik P. 20 kr, Lajos A. 10 kr, Loógó P. 10 kr, Lugumerszky D. 20 kr, Lugumerszky R. 20 kr, Mayer A. 5 kr, Mehr Ze. 15 kr, Milánkovits S. 10 kr, Palásthy Ö. 20 kr, Pein G. 10 kr, Pataricza A. 10 kr, Pilya M. 10 kr, Plavics Sz. 10 kr, Sasin I. 20 kr, Schnur B. 20 kr, Schmidt B. 5 kr, Teichmann I. 10 kr, Tiefenthaler D. 50 kr, Vlach I. 20 kr, Zsigmond G.

30 kr, összesen 4 frt 54 kr. — 9. Maximovits György gyűjtőívén adakoztak az I/a osztályban: Bárány J. 25 kr, Bikár F. 20 kr, Bosnyák I. 10 kr, Bruck S. 10 kr, Csejtei I. 10 kr, Dzinity I. 10 kr, Ergh M. 15 kr, Erdelácz E. 20 kr, Franz A. 17 kr, Horváth Gy. 10 kr, Ivánovits A. 5 kr, Jelasis S. 5 kr, Jusits S. 20 kr, Karácson M. 20 kr, Konyovits N. 10 kr, Lalosevits B. 10 kr, Maglity B. 5 kr, Menrath M. 10 kr, Momirovits T. 5 kr, Nagy G. 20 kr, Petényi I. 15 kr, Pozsarko I. 5 kr, Radány Gy. 50 kr, Roediger I. 50 kr, Sági E. 40 kr, Stein M. 20 kr, Scitvitsky G. 5 kr, Szamosi E. 15 kr, Terzin Z. 5 kr, Timpauer Z. 5 kr, Tóth I. 10 kr, Ribiczey N. 15 kr, Gruity M. 10 kr, összesen 5 frt 02 kr. — Ezen 98 frt 02 kr összegből fizettek a tanulók koszorúra, szalagra, fáklyára a bemutatott számla szerint 39 frt 30 krt. Ezt levonva a 98 frt 02 kr összegből, marad a jutalomdíjalapra 58 frt 72 kr. Ezen összeget addig kamatoztatjuk, amíg 100 frtra emelkedik. A 100 frtra emelkedett tőke évi kamatját minden iskolai év végén azon tanulóknak fogjuk odaítélni, aki a történelemben leginkább fog kitudni. Midőn az összeggyűjtött pénzekekről ezekben beszámolnék és az érdekelt t. c. szülőknek köszönetet mondanék azért, hogy megengedték, miszerint fiaik a jutalomdíjalaphoz filléreikkel hozzájárulhassanak, kérem egyuttal arra is, hogy amennyiben ezen számadásba hiba csuszott volna be, erről az alulírott igazgatóságot értesíteni sziveskedjenek. Zombor, 1899. november 24-én. A gimn. igazgatóság.

Vásári tolvajok. Az 1897. évi ápril havában Baján megtartott országos vásár alkalmával alig maradt kereskedő szűzen Lickert Józsefné és Sipos Istvánné bajai lakosok kezétől, akik összelopkodtak mindent, így vásznat, harisnyát, lószablat stb. A rendőrség hamar kézre kerítette a két jó madarat s meg is találták az ellopott holmikak egy zsákba bele tömködve. A rendőrség előtt beismerték, hogy a tárgyakat lopták, sőt a rendőrt meg is kínálták a holmikkal, csak hallgasson a dolgról. A napokban megtartott végtárgyaláson azonban mindent tagadtak s azt adták elő, hogy egy hid alatt találták a holmit. A törvényszék azonban előbbi beismerő vallomásuk alapján Lickertné 1 évi börtönre, 3 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére, Sipos Istvánnét 3 havi fogsárra és 1 évi hivatalvesztésre ítélte. Ugy vádlottak, mint a kir. ügyész felebbeztek.

Uj táviródi-jutalomdíjalap. 1900. január elsejétől kezdve életbe lép minden térer a kötelező koronaszámítás. Mint minden új dologba, bele kell majd ebbe is szokni s a nagyközönségnek eleinte sok nehézséget fog okozni az új számítás. Egy ilyen nehézséget elkerültesd célozza az a koronaértékben számított s az összes európai államokra vonatkozólag 50 szög kidolgozott táviródi-jutalomdíjalap, mely Tyrnauer Jakab posta- és távirólistát állított össze. A csinos kiállítás s könnyen áttekinthető táblázat ára 60 fillér s megrendelhető Miskolcon, a táblázat összeállításánál.

Társasestély. A prigl.-szent iváni ifjuság a „Casino” helyiségekben folyó évi december hó 2-án az egylet alapja javára a bezdáni cigányzenekar közreműködésével zártkörű társasestélyt rendez.

A „Vasárnapi Ujság.” november 26-iki száma 18 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „A boer hadak fővezére.” (Képpel: Joubert tábornok elindulása a harctérre). — Képtémények: „A rózsá.” Koroda Páltól; „Dal az életről.” Bakó Istvántól. — Regénytár: „A főispán vendégei.” Elbeszélés. Irt Mikszáth Kálmán (Goró Lajos rajzaival). — „A Zöld Sugár.” Regény. Irt Verne Gyula (a francia kiadás eredeti illusztrációival). — „Fay András levele a Lánchídról.” Közli Puky József. — „A milliárdok hazájából.” Amerikai életképek. — „Két hazai vízi madár.” (Háry Gyula rajzaival). — „A golyáról.” Chernel Istvántól. — „Hanzély János” (képpel). — „Az Uránia tudományos színház” (képpel). — „A budapesti katonatiszti kaszinó” (képekkel). — „A háboru és a genfi egyezmény.” — „A Ferencz József tanító házanak felavatása” (képpel). — „A pestis” (képekkel). — „Angol tábori tüzérség a délafrikai háboruban” (képpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 2 frt a „Politikai Ujdon-ságokkal” együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, egész évre csak 2 frt 40 kr, félévre 1 frt 20 krajcár.

Disz-album ingyen. A Magyar Hirlap előfizetői számára már készült a karácsonyi remek meglepetés. A disz-album ez, amit minden előfizető teljesen díjtalanul kap meg, ha csak egy hónapra fizet is elő a Magyar Hirlapra. Az idei album még szebb, még értékebb lesz, mint az eddigiek voltak. Tartalma becses és azonkívül igazi meglepetés. Az írók színe java, az illusztrátorok legkiválóbbjai vállvetve dolgoznak a szenzációs művön. Azonkívül, hogy a legérdekesebb olvasmány lesz, még aktualitással is dicsekedhet. Bevalik majd a könyvtárak díszének. A Magyar Hirlap sok más kedvezményrel is kitünteti előfizetőit. Jókai Mór rendkívül érdekes új regényének (Házasságok története) eddig megjelent folytatásait díjmentesen kapják az új előfizetők. Az Othon című kitűnő folyóiratot a Magyar Hirlappal együtt négy forintért kapják egy negyedévre az előfizetők. Szintén rendkívül olcsón juthatnak a gyönyörű Francia Divatlap hoz és pedig negyedévre 75 kr-ért, ugyszintén a Képes gyermeklaphoz, negyedévenként 50 kr-ért. A Magyar Hirlap minden előfizetőjének szives készséggel felel a szerkesztői üzenetek rovatban bármilyen komoly kérdésére. A Magyar Hirlap a legelterjedtebb napilap, amely minden ízében hazafias, minden törekvésében magyar. Politikája a nemzet érdekeinek a védelmében caucosodik. Egyébként független minden pártbefolyástól. Vezérelve a szabadságvágy s a demokratizmus. Ebben tántoríthatatlan. A Magyar Hirlap kiterjeszti figyelmét mindenre, ami a közlgygyel bármilyen összefüggésbe hozható. Ellenőrző hivatalos hatalommal szemben folyvást teljesíti. Az egyesek jogos panaszanak szószólója mindig, amikor ezt a közérdek valamely szempontja kívánja. A legjobb írói erők állnak a Magyar Hirlap állandó és kizárólagos szolgálataiban. A lap szépirodalmi része elsőrangú. Hírvonalai változatosak, megbízhatók. A Magyar Hirlap előfizetési ára félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr. A kiadóhivatal Budapesten, V. ker., Honvéd-utca 4. sz. alatt van.

NYILTTÉR. *)
Köszönetnyilvánítás.
Fogadják mindazok, a kik megboldogult édes, jó anyánk Kekezovich Jánosné szül. Trischler Jozefa halála alkalmából fájó szívünknek jól eső benső részvéttelkel fölkerestek, őszinte köszönetünket és mély hálánkat.
A Kekezovich család.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Szerkesztői üzenetek.
Sándor Zombor. Verse minden kritikán alul áll. Versében elmondja ön, hogy megértte mamájától Lidia kezét, de a mama kikoszorúja ön fenyegette, hogy ennek rossz vége lett, de a mama nem törődött ezzel. Es mi történt? Feljelen erre versének végzaka:
„Lányod megmérgezte magát
Én megkövetem őt,
Én megkövetem Lidiaát
A mérgekeverőt.”
Pedig nagyon jó lenne, ha önmagát követné meg, mert ön a tulajdonképeni mérgekeverő, a ki ily verssel boszantja a szerkesztőséget.
Edith b. Almás. Igen csinosak. Legközelebb hozzuk.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-üggyv. d.
Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

53122. sz.
alisp. 1899.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésemre bizott vármegye bajai járásában nyugdíjazás következtében megürült és évi 220 frt fizetés, 30 frt lakpénz, 20 frt csizmapénz és természetbeni ruházattal (évente 1 sapka, 1 atilla, 2 kék nadrág, 1 vörös mellény, egy teljes kanavász nyári ruha, valamint 3 évente egy báránnyelűes mente és 4 évente egy köppen) javadalmazott járási hivatalozoljai állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1873. évi II. t. c. 12. §-ában és ugyanezen törvénycikk 17. §-ának c) pontjában körülírt követelményeknek megfelelően felszerelt kérvényeiket 1899. évi december hó végéig hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Zombor, 1899. évi november hó 22-én.
Alispán helyett:
Vojnits s. k.,
megyei főjegyző.

3-1

Irnok kerestetik.

Pivnica község jegyzője 25—30 frt havi fizetés mellett irnokot keres; az állás azonnal elfoglalható.

Lovassy Ödön,
községi jegyző.

5373. szám.
kig. 1899.

Pályázat.

Katymár községben nyugdíjazás folytán megtre-sedett községi jegyzői állásra ezennel pályázat hirdettetik. A községi jegyzői javadalmazás:
1. Képzémben (melyben a terményválság is be-foglaltatik) havi előleges részletekben 511 frt 20 kr.
2. Természetben: 6 öl kemény tűzifa, szabad lakás a 663. ö. i. számú bázban és 1/4 telek föld haszonélve-zete, mely után az összes adókat és egyenértéket a köz-ségi jegyző köteles fizetni.
3. Ezekon kívül a szabályrendeletileg megállapított díjak a magánmunkálatok után.

A községben díyó nyelvek: bunyevác, német és magyar.
Felhívom tehát a pályázni óhajtókat, hogy szabály-szerinten felszerelt folyamodványukat alulírttoz **folyó évi december hó 10-ig** annál inkább nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.
Bács-Almás, 1899. évi november hó 14-én.

Vojnich,
főszolgabíró.

3-2

Bérbeadó vendéglő.

A bajai-uton lévő az „Arany kalap”-hoz címzett vendéglő azonal kiadó és berendezéssel együtt átadandó.

Bővebbet a tulajdonos

özv. Gombároovits Istvánné.

2-2